Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОНКА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныыс ыйтан тахсар

№ 97(5297) | 1979 сыл Атырдьах ыйын 16 күнэ чэппиэр | Сыаната 2 харчы.

График куоһарыллар

Карл Маркс аатынан совхоз Балтыгардааҥы отделениетын Денис Михайлович Гермогенов салайаччылаах колонен-клиниэн үлэлиир звенота сотто ыйыллыах.

Кинилэр быйылгы селоҕка кымыс Аммаа кытылын олгом оттоох хоҕуһатыгар хайа да дьыллаахтар үрдүк төһүннүрдүлэхтэрэ үлэлиллэр.

Хоҕуһа хоҕуттара атырдьах ыйын 13 күнүнэҕи туругунан 60 тонна оту кэбиһэр графиктарын 40-са тоннаҕа хоҕуһардылар.

Итэ—ыытыылаах отделениеҕа бинир бастыҥ кордэрүү.

А. ГОТОВЦЕВА.

БУУРДААҺЫННААХ ДЕКАДАЛАР БҮТЭҺИК НЭДИЭЛЭЛЭРЭ.

БЫЛДЬАҺЫКТААХ КҮННЭРГЭ ОТТООҺУНҤА ҮРДҮК ТЭТИМИ!

СИЛБИККЭ ДАҒАНЫ...

— Аспыт ый аҥарыгар, күрааҥ күннэр буоллуннар, үлэ хаамыыта кудуччай эбэ. Саллабыт бартыс кэтэн үлэлии испиппит. Оҥу базра үөрүү эрдэхтэр мэйиллиннэр үлэлэн түгэлэрэ буолбута. Онтан тахтаан олорон хаалбыппыт Ленинны уонна Чыраидаайы фермаларга алта күн устата 100 тонна силэлэй ыстубут.

Звенолар 7-биит. Бэлэмнэнит 770 тонна, Оҥу аҥара тоҕоруоҕа дьулуйабыт. Настаниэнит Егор Егорович Седалищев, Киин сүүрбэччэ сыл механизатордаабыт Балтоҥо иэйиилэннэ бинир аҥаа туттар кэбиһэ. Звено [illegible] чилиэннэрэ—ыччат-[illegible]. Бары да ыара саастыыттан үлэҕэ-хамнаска ыччаппыт ыаҥыналаах уолаттар. Холобур, быйыл ахсыҥ бүтэрбит итэ Данилов Коллаҥ мэрэй кэбис. Кинини хоҕуһаҕа бэйэбин кытарга бинирэ ыраах сылдьыбатым хайыс да сыла. Кэлэрдэ бартахтэй механизатор буоллар кэбэ.

Быйыл Хатылы орта векуолатыын бүтэрбит Петр Новгородов эмиэ бинир тарбахха баттыыр үлэһиэнэ. Кинэ—түөчүт. Охсоро В. К. Самсонов Данилов Коллаҥын сылдьаллар. Бастаҥ Хатылыга тракторист-тар хуреталарын бүтэрбиттэ.

Арба даҕаны бинир төһүү үлэһиитинэ үөрэнэ хаалларэ сыстым. Кырдьык даҕаны кэмнэ суох звено төбөлөрэбит. Итэ этэр кэмнэ Е. Е. Монастырев — сүрүн туһаайыы. Киэн кэрүөтүн төбө хаачыстыбаҕаахтык уонна сиэ туттар даҕаны, оччоҕо звено үлэтин хаачыстыбата тутулуктаах. Звено туруулаах дьаҥнаах звено. Инньэ гынан үлэ-хамнас даҕаны кэбтэох.

Арай быйыл сайын бинир даҕаны агитатор, политинформатор кэлэн барбата, Бэчэлэ бинирдэ звено дорообоонор кэлэрбит кэбэ таһаарыы сэргэхэстэр. Эта кэбэ сылдьар библиотека диэн тэриллиэ дуо? Онон кинэтэ, сурунаал дьүөгүн корботохтут ыраатта. Кэлэн эйгэ саатар бинрдэхтэрэ дьиэнэ. Боскох аҥаа бороларга буоллар борт буоллох эбэ. Оттоо агитбригада түөчүнэн эбэ да барылыыбат. Биһиги Балтоҥоттон үс кос кэриҥэ тэйиччэ сиргэ оттуубут. Төбө да ыраах үлэлэтэрбит умуурга хаалларбат сатаммат,—диэн бөҕөтүн сэмэлэтэн түмүктүүр звеноҕо П. П. Соловьев.

Кырдьык даҕаны, киин эйэлэннэ курдук, совхоз уонна отделение салаталара, уот ыаар курдук, кэлэн да барбахтарыына, оту сурааһын аҥа баран туһа төбөлөлөр эбит. Төбө даҕаны хомуур былдьаһыктаах кэмэ буолбутун иннэтэр, дьиэнэ иэйиэ бинир сүрүн кыаҕа—агитацияны умнар сатаммат. Звено тахтаан олорор алаҕыттар бинир дэ дьэҥнэ, коллектив быыстанан, обязательствоттан, графиктан кэрэхэлиэр таһаардаллар эйэлэ суохтар. Хайдах эрэ оттоҕ оттуу, хоҕуһа курас, ыччаттан көрүүгэлэллэр.

Звеноҕа бэйэлэрэ кэлэн сылдьар сэмэлэлэр агрегаттара улахан тэрэх буолар эбит. Онон үлэҕэ кинэбиттэрэн тухары хоҕуһаҕа мэйиэгиран турбуттара, дорообоонор отосто диэн тотторуу тиийбэттэрэ суох. Тахсыбыт аҥаалыыларыы мэстэтигэр оноруу бирэмнэнэ улахаммык кэмчилдьар эбит. Бу иэйиэ саарчынай агрегат кэлэн да, сотто суох да механизациялаах звеноларга барыларыгар баара буоллар, ол-бу кэтэ сылаалаанын кайы дорообоонор кинэрэ үлэ кэмэ сүтэрэн тахсыа суох этэ. Маны эмиэ таҥыйдаан кордохоон буолсу.

П. П. Соловьев кэлэн механизациялаах звеноҕа бэлэмнэнэн туруоҕа. Онон бастаанар кэмэ кэлэр. Коллектив бу сатаанан ыытыыбат сатаатахх. Оттуттар тэрдэлэбит. Былаанынан эрэ мунурдаммакка, обязательстволарын толорор биэ эрдэхтэр.

В. ПЕРМЯКОВ,
хаһыат аҕалы корр.

СНИМОККА: Е. Е. Соловьев техникатын көрүүгэр, тракториыстар үүнүүлэх кэмнэрэ.

П. ДКОНГШНИКОВ фотолара.

СҮӨҺҮГЭ КИМ ТӨҺӨ АҺЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(АТЫРДЬАХ ЫЙЫН 13 КҮНҮНЭҔИ ТУРУГУНАН)

Совхозтар, отделениелэр	Үлэһит ахсаана	Оҥсуу (гектар)	Кэбиһии (тонна)	Сиэлэс (тонна)	От мунньуута (тонна)
Карл Маркс	**788**	**8839**	**4316**	**1639**	**100**
Одьулуун		2152	967	750	100
Балтыгар		2545	1613	700	—
Мугудай		1988	943	672	—
Балыгы		2159	792	177	—
Субуруускай	**337**	**4713**	**2285**	**1350**	**32**
Хатылы		1268	676	450	32
Болтоҥо		1900	609	600	—
Соловьев		1545	1000	300	—
Эрилик Эристиин	**581**	**6302**	**1820**	**1133**	**22**
Хонтоҕо		1375	330	300	22
Хадаар		1497	507	123	—
Хайахсыт		1780	513	380	—
Чакыр		1650	470	330	—
«Чуралчы»	**504**	**4374**	**1612**	**600**	**—**
Ымлан		1308	648	325	—
Кытаанах		1286	521	50	—
Арыылаах		1780	443	225	—
Орейуон урааҥын	**2210**	**24689**	**10033**	**4722**	**—**

ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТА.

Көхтөөх көмө

Ардахтаах, силбик күннэргэ Мугудай тэбиллэгин общественнайдыы совхоз рабочайдарын кытта бинирэ ыйыл сайын сүөһүгэ сүөмэнньэх эйэлэрэ кэлэн көмө бэр.

Аспыт ааҕыллыбыт күннэргэ Мугудайдаан биригэдэтин, тэ. Дьыбыстах, Ху О. Устах сэриилэрэ силэ, ыччат ыччаттан ыччат кэлэн, ыччаттан ыччаттан ыччаттан

УЧУУТАЛЛАР АТЫРДЬАХ ЫЙЫНААҐЫ СҮБЭ МУННЬАХТАРЫН КӨРСӨ

Оскуолаҕа киирии өрө көтөр улахан тиэтэ улаатыылары киллэрэр, кинигэни эт-хаан, ой-санаа оттуоран боломнонуоран эрдэр. Онно боломнонуо үлэ ханнык хайысханан ыытылыахтаҕын интэриэстэр эрэ буолбакка, тоҥнуттэр эмиэ билэллэрэ наада.

Үсүһүнэн, өрө байытыы санаатын соҥо, сибэкстэлэхтик кэпсии үөрэнэхтээх. Онно күннэтэ көрөр предметтэрин номнуэннэн сибэкстэлэх ойдөбүлэрин этэрэ үөрэтии биир суол кыаллаталаах, ситимэ быстыбат болҕомтону эрдэтэр үлэ. Өрө коллектив ортотугар, саҥаттан саҥаны информация хорутэ уустутуруулаах ыытыахтаах. Маннык тэрилтэлэр үөрэтии ыытыллыыр кинигэлэри туттуу ордук кодьуустаах, холобура, дьоҕор арааһы хиртыыннаар, диафильмнэр. Сыдьаайбыт сирдэрэн, көрбүт конференциялэрин кэпсэтиэхтэрэ эмиэ туһалаах.

Алтыһыннан, өрө байытыы сиэнэ туһугар ыытыллар сонуоох билиҥҥи уустуруулаах ыытыллыыр кинигэлэри туттуу ордук кодьуустаах, холобура, дьоҕор арааһы хиртыыннаар, диафильмнэр. Сыдьаайбыт сирдэрэн, көрбүт конференциялэрин кэпсэтиэхтэрэ эмиэ туһалаах.

Алтыһыннан, өрө байытыы сиэнэ туһугар ыытыллар сонуоох билиҥҥи

БИЛИИ СУОЛУНАН АЙАН

Сиэ аҥын сирдэрэ курдук, биһиэхэ, оройуон кинигэлэрэ, өрө библиотекалар, эмиэ арааһы оруттаах үлэлэр ыытыллаллар.

Өрө маанылаах эмиэ ардах китэрэбилэй, хаһан да билбэхтэх дьиҥнэлэрэн, хас эмэ үйэлэр анараа оттуларыгар буоллар аналыт быыдаллыыллар, истэрин кырдьыгын кэпсиэр кэпсиэр кэпиэхтэрэ эрэ уларсар буолбатах.

Үлэһит дьон кэпиллэрэ чугуйбатах сирдьиттэрэ В. И. Ленин, кини дорообо уоннна соратника Н. К. Крупская, өрө таҥнарыылаах суруйааччыта Аркадий Гайдар, оттоох остуоруйаһыт П. Бажов, улуу Л. Толстой, эбэтэр билиҥҥи революционер И. Федосеев уо. д. а. хайдахтаах курдук умсулҕаннаах, чыҕыахай олохтоохторуй? Оттон биһиэхэ ыраах сирдэрэ туох буоларый? Бочуо арыытыгар—Куба, хорсун дьоннооох Вьетнам, Пабло Неруда торообут сиригэр Чилиэ? Эдэр антифашистар Даниэль Фера, Фадиэ Дахмаль, Митко Налаурова аатларын аан дойду үлэһит дьоно тоҕо истиэхэй аатыгыый? Бу туустарыыан биһиэхэ оолоорбут маанылаах кэпсэлэрэ эстэ, биэчэрдэрэ сылдьан биилэр. Бооҥуруос, биллибат албах. Оҥу барыыта ситиэхха, биэриэхха. Оҥ да ыйын былаах биһиэхэ ыйын маадыа суотан ыйар.

Бэйэ дойдуларыгыт, өрө суруйааччыта Ф. Софронова кытта көрсүүгүн аналлаах литературнай биэчэрэ оҕолор ноот саҥа хоһоонноруу, кэпсэ айар үлэтин туһунан эйэҕэс бэлиитэрэ. Кэпсэ Петрова кини хоһоонноруттан «Оччугуйаан биэстэхэ» оҕо», Ивургустаева Пинагина кини тылбаастыыр А. Барто «Мин уолаатыбын» диэн айымныыдарыы аахыыллар.

Суруйааччы И. Федосеев поэт-сылгыыныыбдар ирэх С. Минкевич, В. И. Ленин соратника Н. Мещеряков туустарыыан документальнай айымныыдарыы дьиҥнэлиннэ оҕолор эмиэ ситиннийдик кыттыыллар.

А. С. Пушкин 180 саастыыр аналлаах литературнай бырааһынньыгын оҕо библиотеката кинигэ быыстапаатын, альбомнарын оҥорбута, уҥуу ноот, суруйааччы олоҕун туһунан кэпсиэр, кини айымныыдарыгар олоҕурдан өгөйүүлүбут кинигэлэри көрдөрбүтэ.

Инникитин үлэ көрүҥүн өссө алгыстар, оҕо артотугар үлэни күүһүрэр сорудахтаахтыт.

М. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
оройуоннаабы оҕо библиотекатын сэбиэдиссэйэ.

ҮӨРЭНИИ САЙЫНТАРЫГА ҮЛЭЛЭЭХ ТЭРИЙИННЭ

Маанылаах, ыраах сылларга, ыраах дьиэлэрбитигэр, ыраах сирдэрбитигэр, ыраах дьоннорбутугар, ыраах ыраах ааттарбытыгар, ыраах ыраах ааттарбытыгар, ыраах ыраах ааттарбытыг

КҮҺҮҢҢҮ ХОМУУРГА БЭЛЭМҢИТ ХАЙДАҒЫЙ?

Оройуон совхозтарыгар онус пятилетка тердус сылыгар 5000 гектарга туорахтаах культуралары ыспыттара. Онтон 2000 гектара—дьэҥиниэн. Итн сиртэн быйыл хаҺаайыстыбалар 1200 тонна сиэнэ бурдугу уурунуохтаахтар, гектартан ортотунан 9,5-тии центнер үүнүүнү хонуйар сорудаахтар.

Итинн таҺынан Субуруускай аатынан уонна Эрилик Эристиин аатынан совхозтар 120-чэ гектарга хортуоппуйу олордубуттара. Онтон 380-са тонна сиэнэни уурунуохтаахтар.

Атырдьах ыйын иккис декадата ордахтаах буолан, туорахтаах культуралар хонуурдара хойутуур, күҺүҥҥү хонуу үлэлэрэ улаханнык уустугурар балаҺыанньалара уоскэтэ. Итинэн сибээстэн бийиги корреспондент-ыт совхозтар, отделениелар салайаччыларын, специалистарын кытта нэлэстиҺэ сырытта. Киниилэр онуоха маннык кэпсээтилэр:

Н. ПЕРМЯКОВ, Кэрэ Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделениетын управляющайа:

— Быйыл бийиги отделениебыт 680-са гектарга туорахтаах культуралары ыспыта. Итиннэ 450-са гектара—эбэс. Билигин бурдук үүнүүтэ күҺэдэна суох. Ол гынан баран, алус тымныы күннэр буоланнар, күн-күөҕүлэн чэлгийэн турар. Аны сорох баҺыналарбыт кинчэриилээн эриллэр. Онон хомуурга хаЕутаан киирэрбит чуолкай буолла. Билигин болэҥэнин үлэни күүсүнүт ыларбыт.

Петр Иванович Николаевтаах үҺүө, тордуе буолан икки комбайн ороҥуонун үмүрүтэн эриллэр. Отделение салаатыта рабочай бригаданы огорон дьүүлэспитэ. Бастайаннай үлэлиэр дьоннэр сиҥнэрилиллыбыттара, сиэнэни үүрүүга ыскылааттар туруктара күҺэдэна суох.

Быйыл Толой Дириҥин бириигэдитигэр ыҺыллыбыт педсовлечение балачча үүнэ. Онно эмэ комуру кэмнэр ыытарга быланнаныбыт. Быйыл комбайнар кэнниларыттэн тута Василий Андреевич Мохначевскайдаах күҺүҥҥү хорутуу ыытыахтара.

И. АММОСОВ, «Чурапчы» совхоз директора:

— Быйылгы хомуур улэтигэр үгүс ыарахаттары көрсөөрү олоробут. Олортон саамай сурүннүрүннэн сиэнэни кутар сарайдарбыт, ыаллаах ыскылааттарбыт суохтара, суол-иис алдьаммытынан уматык тиийбэт буолаллар.

Хомуурга болэҥэнинин саҕалаабыппыт балачча буолла. Сылаг отделениетыгар Григорий Михайлович Макаров звенета икки саҥа комбайны таҥар. Онуоҕун иккиэн ороҥуонуҥ сылдьар. Оттон ҮҺүн Күөлгэ дьону бурдук кутар сарай хотуттуттар наадыйдыгы таҺаарар быланнаахтыт.

ЫҺыллыбыт барыта 570 гектар. Кэриийэн көрүү үүнүүнэн билигин үүнүү күҺэдэна суох. Атын сирдэргэ курдук, бурдук, тымныырдаан, сиэ бүспэккэ турар. Онон хомуур улэтэ улахан уустуктардаах буолла. ИтиннэҺэ барыы күүсүнүн түмэн кылгас болдьохо хонуу күҺүҥҥү үлэлэрин үмүрүтэргэ сорудаабыт. Рабочай бригада барыта огоҺуллан миэстэҕэ тиэрдиллэн турар.

М. КОРЯКИН, Эрилик Эристиин аатынан совхоз Холтоҕотообу отделениетын управляющайа:

— Хомуурга болэҥэнинин атырдьах ыйын саҕатыттан саҕалаабыппыт. Дорҕоо мастарыыстыайыгар Кирилл Николаевич Нестеров сэттэ хайыахах звенота техника ороҥуонун ыытар. Билигин түөрт комбайнтан иккитэ болэҥ буолла.

Бурдук үүнүүтэ үчүгэй. Ол гынан баран сорох баҺыналарбыт үүнүүлэрэ сыстан эроллэр. Хортуоппуй тахсыыта дьаҥы эмиэ күҺэдэна суох. Быйыл 468 гектар эбии ыҺыллыбыт хомуйуохтаахпыт. Онуоха рабочай бригада огоҺуннуубут. Бурдук кутар сарайы Хонтоҕоҕо ыраастаан, бэлэмнээн турабыт. Икки сиэнэни ыраастыыр массыыналар эмиэ үлэлиэр туруктаахтар.

50 гектар хортуоппуй үүнүүтүн картофелекопателинэн хомуйуохпут. Хортуоппуйу хостоохпутугар маассабай субуотунньуктары тэрийтиэхпит.

Г. МАКСИМОВА, Кэрэ Маркс аатынан совхоз агронома:

— Одьуулуун отделениетыгар үрдүк үүнүү звенотун салайаччыта Николай Егорович Яковлевтаах комбайнарын ороҥуонун саҕалаабыттара уонча хонно. Киниилэр бу күннэргэ биэс комбайны бэлэм тыныахтаахтар.

Отделениеҕа зернотоктары ыраастаҺыыга, огоруурга биэс киҺи Константин Карпов салаатыттан үлэлиилэр.

Одьуулуунар быйыл күҺүн 1001 гектар үүнүүнү хомуйуохтаахтар. Онтон гектар ахсыытын 10-нуу центнер үүнүүнү ылар сорукчаахтар. Итиҥ, биллэн турар, быйылгы курдук күндьыл уустук усулуобуйатыгар дьабах ыарахаттардаах буолара чахчы. Ол иҺин, быйыл рабочай бригаданы эрдэттэн болоҥнэнэ. Комбайнар баҺыыларыгар тахсыыларыгар бириидэлэн үлэлиттэр социалистическай эбэҺээтэлистибэлэрэ ылыллыахтара.

Одьуулуунга, бурдугу кутар ыскылааттар, күүрдэр площадкалар туруктара күҺэдэна суох. От гынан баран, быйыл маанна ЗАВ-20 сиэмэни ыраастаар агрегат тэнэллыахтаах баччаанга диэри саҕалаан илик. Итиҥ бу күннэргэ олоххо киллэрэбит наада.

РЕДАКЦИЯТТАН: кэстэрин курдук, быйыл бурдук үүнүүтэ сир эхсын күҺэдэна суох. Ол гынан баран, күн-дьыл тыныыытыттан хойутаан ситэрэ биилиннэ. Онон бурдук хомуура совхозтарга хайа да дьыллардар тардыллан саҕаланар туруктанна.

Итинэн сибээстэн бу күннэргэ техника ороҥуонун кичэллэхтин ыытар, хомуурга саҥа ньыманы олохтуурга, ипатовецтар опыттарын туҺанарга эрдэттэн сорун туруорунар наада.

Бурдун хомуурун кылгас болдьохко, үчүгэй хаачыстыбаахтык бутэрии—совхозтар барыы салайаччыларын, партийнай уонна профсоюзнай тэриллэлэрин уталыттыллыбат, тирэҕэ турар сорунтара.

МОЛДАВИЯ БУРДУГА

Колхоз алмаардарыгар тиҥмэгин быстанна саҥа үүнүү хомуос туорааннар кутралар, салааланнаргэ саҥа бэйэлэннилэр килэмэн кранкеттаах саҥа биргиэйэр. Бурдук кэлэйбэччэ улэтэ тэбэ да ыарахаттаах ийин—дьон сорбйин дьоллоох минээр сырдаттар.

Молдавия сэлиэнньэлэриэр уоруллаах ранга чэчэлэй бирэбиэннэнэ кэлэ—үүнүү бирэбиэннэнэ. Онно барыы кыттыылар: эдьдор бурдук тиэнэрэччилэр, комбайнар ороҥуонун тиэнэлэр, дьиэлэриэр ремонтуонун хаа сиэдэр Советскай Армия бойбуттара.

СИНИОКЕА: сорох ыыт бурдугу туталлыы. Ремонтуу алмаалар (ханнас); М. ПОТЫРИКЕ фотота. Коршинский электоргэ (ССТА фотохрониката).

ОМУРБАН КЭМИГЭР

— Чэ, солуҥнуутун-нуоскытын остуолга олорон сэҺэргэхтэр, аҺыы-аҺыы, биримэнэ сырсабыт эр,— диэн бийиги тиийэрбитигэ кытта остуолга ыытыардылар. Оттуу чэй, кэрэ от дьыгыы сыта, хатыҥ обуур мүрэтэ! Саха киэнэ барахсан бу да иҺин: «Мин эн бүөртэр кинэтэ буолан үүнэрэ кэлбэтим»,—диэн эрдэҕэ.

Бириигэдэлэр Семен Николаевич полевой суумкытыттан документнарын хостоох отделение алта звенотун кэрдэрүттүн, сөкүннэрин сыс-сыаҺынан сэҺэргиир.

— Дьэ, итиннэ, 6 звенотан 4-дэ графиктар кэпсэр, эйэҥэ уонна Седалищевтаах эрэ ыраахтыт. Субалэҥнэрин, бириидэлбит болаанын хайдах толороҕут?—диэн уоскэтиллэр Фуҥуван кэпсэтии бүөлэр. Саҥата суох сөҥөн олорор эчэтэлэрэ бириигэдьиир кэриччи көрүөлүүр. Кэпсэлгэн звено салайаччыта Иван Дьячкин саҥарыыр:

— Бийиги итиҥ турар мустарар тракторбыт бүгүн саҥа эрэ кэлэн, баҕаастаах масоҺа суоҕуттан «Сельхозтехника» хаалбыгын ылбыаҕыттан 10-са хонно. Дьэ кэбэҺэлээх бэйиҥ! Бастаан итиҥ эйэҥэ кэриэ кэлбит сир-гит, ити убаҕас, тэбэччэх эмэ сиртэн тарыйбыт турбайан биир оту тоҕобыт. Билигин, дьэ үчүгэй сиргэ киэлэбит. Аны Тракторы эрэ барыа, хатыгар Бадьыгаанньабыт ыгар. Бэрэбиитигэр кахсыахпыт дии. Ардах хаалрэ биллэр, онон ороҥуоннаах бэлэм. Арба да, Семээн, итиҥ кэҺэ сыалан ыҺыардар агрегат туҺунан туруорус эрэ, алус күн-дьыл сутэрэ бэрт. Дьэ, дьэ оту кылбай ыҥыллар, бийиги да күүсүнэх тардыынан ылсан баран хаалар иннибит.

Түс-бас киҺиэрин бу эпэлититтэн үлэҺиттэр сиэрэйдэрэ-харахтара сырдаан кэлэр. Звено теҺүү үлэҺиттэрэ Николай Иустинов, Федор Собакин, Гаврил Драгунов үлэлэрин былаанныҺан, кэхтэн буолан бараллар. Барыа да хайдах гынан быаакка толоробут диэн бэлэмнэнэ быаҺаара сатыыллар.

Итиҥ курдук, отчуттар бу өстүрүннэрэ бэйэтэ ыҥыллан буолла. Дьыгиэх үлэйит дьон кыратык да мэдылыйары, бириимэнэ кэнгдэйгэ сутэрэн собуоннаттар. Ол үчүө хаачыстыбаа бу коллективка бэрдэ киҺи түргэнник ойдуур.

Отчуттар сыл-сап курдук омурбаннан, остыыа кэпсэтэн быаҺаргэ үлэлэтэр кинэдиилэр. Былыыт хаҥыа үгүн ыҥыллар, охтор тракторлар дьулурбатлык айыллыаллар. Суйбуруускай аатынан совхоз Хатыстыаары отделениетын кэлэн механизация звенотун үлэҺиттэрэ итиннэ биэс сылдьаллаахтаттан үчүгэй туруктарыгар эрэнэн бардылар.

М. МИХАЙЛОВА.

СУОХ

ТУТТАЛЛАР

4 солк. 81 харчы 15 центнер үүнүүлэх бэлэм гектар сир отун болон аргыта ыҺыллыыр—2 солк. 59 харчы; 15—25 центнер үүнүүлэхтэ—3 солк. 71 харчы.

ХаҺаайыстыбалар бэйэлэрин усулуобуйаларыгар сөп түбэйиннэрэн үлэ толбуйуна олохтуохтаахтар, онуоха бу адаллыыбыт суоллаҥнэнэр төрүт буолуохтарыш сөп.

Е. ДАВЫДОВ.

ТХССҮЧҮ механизацияҕа отделын сэбиэдиссэйэ, экономическэй наука кандидата.

ОНУУЛАРГА: оту куурдар тэриллэр схемалара.

(«Кыым» хаһыат 180 №-тэн).

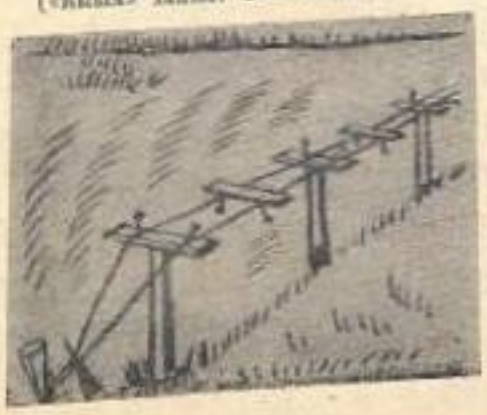

ҮЛАРАХАТТАРТАН ИҢНИБЭККЭ

Сылаг отделениетыгар олох-ох кырдьаҕастар, опытнай отчуттар кыттыылаах суох мунньахха ардахтаах сайыанна отчуоҺун уратыларыгар кэпсэтэн ылыахтыбыт. Маннык сонуурдуоҺу отделение управляющайа А. А. Сидоров туруорда.

Кэлэтиэ үҺүн күүстэх ардахтан урохтар уулара киирэн кэбиҺиллибит да, охсуллубут да от туга барар кутталлаах. Сайын баччатыгар диэри отделение балра-суоҕа сыллааҥы быыланнах отун 20-чэ бырыаҺынын оттоотэ. Ити оҥко хобуулан турду, механизаторскай звеноларга үгүстүк алдьыкан бөҺүөлэкэ киирэн үгүс сиримэйдэрин сутэриллэрин, хоҥуна сылдьан оттоотуут хаалтыгын торуллыбыт кэдулаары буолаллара баланнаах, Арыс киҺиэхэ К.П. Коркин механизированнай звенота 370 тоннаны кэбиҺэр быыланыллан 70 эрэ тоннатын толорда.

Үлэ ветераннара И. Ф. Слепцов, И. С. Яковлев, А. И. Дьячковский, Р.И. Дьячковский, Е.А. Макаров, И. С. Прегодьконов мунньахха кэмигэр үөскэбит ыарахаттарын эйэ-эйэҕэ турдуо онуоҺайдах туоратыллыа хаҺах наадалаах суоҕа-суоҕа, ыйытыллыбыт ыйытыктарга эрдэттэн бэлэмнэнэн бардылар.

Сүбэ мунньахха урохтар уулара уутуйан ыраах да урдунэн сылдьыбыт, кэбиҺиллибит отчуттар, үрдүк сирдэргэ волокушаннан детаалларга, охсуллубут уонна мунньуллубут оттору үрдэх кытыылаах таҺаарарга сорунтар туруорулуннулар. ИҺиэнэ общественнайдыын субуотунньуктарын тэрийиэхтэхтэрин ыытарга, ардахтаах кэмнэ оттоотуу барыа-шыгын ыраах мунньуттуурдук түҺаарга, уонна дьоссийиэнэлэрин кытта ахтыы-туоҺарга, онуоха сөпкэх эмиэ ыытыахтаахтар. Итиннэ тоҥо оттуур звеноларга агитациоон-массабай үлэни күүсүнүн ыытыыга сорунтар туруорулуннулар.

В. ПЕРМЯКОВ,

хаһыат анал. корр.

Редакция ПОЧТАТЫТТАН

Соломону туһанныаҕын

Эрэлик Эристиин аатынан совхоз соломону туһаҕа таһаарбатаҕа хас да сыл буолла. Хонтоҕо отделениета сыл ааҕы 600-тэн тахса тоннар сиҥэ ыһар. Маннык биир да ньиэмэр бурдук отун туһамматтахтара хаһыс да сылы буолла. Комбайн быспытын кэнэ соломо таах баанньыгар хаалан сылгы, ынах тэпсэр, эбэтэр пааддаахыгына холбуу хорутан кэбиэлэр. Тоҕо сатаммат маны сыа-сыа курдук тутан кэбиһэн суоҕуга сиэтэр. Суоҕу дааҥ абыраныа эта дуо?

4—5 моой отчут оборвэттору хамнастарын толобуурдук соттоохтук көрөн, биир тракторданан, комбайн кэнниттэн тутэ кэбистэрэн иҥэр буоллар, дэлэдьах эйбэх туһа буолуох этэй?

Онон совхоз салаатата быйыл эрдэтэн итинник тохтуйдуурга сөп буолла.

Т. СОКОЛЬНИКОВ,
хаһыат общ. корр.

Мугудайтан киллэрэн

Мугудайдааҕы промтоварнай маҕазыын продавеца Макарова Г. С. Чурапчы киинэтэр кэпсэл кэбиһиэҥэ пааддаах таабардарыа ааҕыллыта. Ол курдук, эмтрикэ таҥаһы, школьнай форманы, дьахтар платьеларын, атах таҥастарын араас көрүгүнэрин оройуон кинэҥ олохтоохторо хамнатык ылыахтар.

Икки күн устата продавец 4005 солк. үбү киллэрдэ.

В. ИГНАТЬЕВ.

Баһаары умуруордулар

Субуруускай аатынан совхоз Соловьевталаах отделениетыгар тракторыста Гаврил Петров умуруордулар. Итэ иҥэн одохтоохтор махталларын ылахан.

Е. МАСАЕВ.

УМНУУГА ХААЛБЫТ УЧААСТАК

Субуруускай аатынан совхоз Хатыылыыгар 2000 кв. метр кэнэҕэс сирэ огурсу ойордуллубут. Сыыл устата барыта 15 тонна аҥы ылар былаанныахтыыт. Билигин онтон 5 эрэ тонна курдугун быстыбыт. Атырдьах ыйыгар аны эдьиэстэ эрэ быһарбыт хаалла. Биир быһаныгы ортотуттан 8 центнер хаалбурдаары ылабыт. Онон былаанныыт туоларын уустук буоллаҕ.

Теплица 12 үлэһитэ 6-та саҥа уоҕохторун бүтэрэн, соторутааҕыта кэлбит ороллор. Онон билигинэ кадрынан хаатыылыыбыт үчүгэй. Оттон саас үлэһит ыраах сайыгар ыаҥа кэлиэхтэр, иккиэйэх эрэ этибит. Хаарын кыайан мэрдэстэбэккэбит, сирбитин бадараанга быалдаан кэбиспиппит. Ол содулуттар билигин кыра ардах буоллар эрэ, үүнэйбит мылдьар, онон түмүгэр түнүгүн ыаллыбыт намыһах буолар. Отделение салаатата маны иннинэ өтүүгэр учуотаан, бэйиигинэ сиэтиэх кэмэ ферма улититтэн босхо дуурга кэлэ.

Күүгүнү бөҕөмнэрин үлэлэр эмиэ кыаллан ыытыллыбыттар. Дьоммутун күүн бүөллэр эрэ уһаанньах үлэлэрбэтэр хонук да тохтоппокко эрэ, сүөһү көрүүгэр ылаллар. Ол иҥин сааһын тон буоруу кэйэн ночааны аралабыт. Бу, биллэн турар, эйэх сыралаах, саамай быһаарар суолталаах үлэлэрбит хаастыыбыларга мэлдьэх буоллар, эбэтэр олох да кыаллан өнөйүллүбүт. Билигин туттар инвентарь, оннооҕор бэндэрэ лапчаҥы суох. Инньэ гынан ыаллартан уларсарга күүстээбит. Механизаторлар эмиэ тиэйбэттэр. Транспорбыт суоҕуттан үүнэрбит да аспытын бу эрийиэн тиэйэбит, сиэ шиэсэ кэпсиэхтээҕэ сурах тыыны сүтэ.

Онон отделение салаатата бэйиигинэ эмиэ умуубакка комоҥу өгөрөрө буоллар диэн баҕарабыт. Оччоҕо былаан да туолуо, үлэлиэргэ да интэриэстэах, кэнэлиэннэрэ олус пааддаах огурсу да баар буолуо эта.

М. СОБАКИНА,
звеновод.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТИИЛЛЭР

«Саҥа олох» 1979 сыл от ыйын 28 күнүгэр № 93-тэ «Ый барыы содула» диэн ыстатыйаҕа Эрэлик Эристиин аатынан совхозҕа от хомуурдар хаалыа тахсыбыта критиковаммыта.

Совхоз партхомун секретаря Н. С. Дмитриев редакцияҕа маннык эппиэти ыытта: «Ыстатыйа Эрэлик Эристиин аатынан совхоз партхомун мунньаҕар дьүүлэйилиннэ. Ыйылыыбыт итэҕэстэр кырдьыктаахтар. Итэ кэнниттэн оттоойуунна тэрийэр үлэни туоспарбатахтарын, хаһыат критическэй этиилэригэр ахтыллыбыт хаалымны көннөрботохтэрин иҥэн отделение управляющайа М. И. Корякинга, комсомолга бэриэхэлиэр Д. Васильевка быыгабар бэриллиэн.

Барыы партийнай тэриллэр секретардарыгар, сельсоветтар исполкомнарын председателэригэр, отделениелар управляющайдарыгар хаһыакка ыйыллыыбыт итэҕэстэри ыыгас кэм иҥэн туораталлыарыгар сорудаллыбыт. Совхоз инженер иэй сулууспатыгар оттоойуунга тахсар ыаллыныылары туоратыыга, бурдук, хортуоппуй хомуурдарыгар бөлөмнэрин үлэлэргэ, техника өрөмүөнүгэр дьаһаллары ылыыгар сорудахтанна. Оттоойуунга итэҕэстэри туоратыыга совхоз дирекцията өгөрбүт дьаһаллара бөҕэргэтиллиннилэр.

ЫТЫ ТУГУУ ТУҺУНАН

Ытыр дьону ытырыылары уонна кэйиини араас ыарыыларынан (инфэкциэ, эпизоотия, саралыар модьуун, о. д. а.) сутуйуулардан сорохтор иннитэн ыты бөҕө бөлөччилэр маннык быраабылаалары тутуйуоктаахтар:

1. Ыты бөҕө бэлэмнэтэ сытыарыллыахтаах уонна сабыллаах дьиэ аҥаар эрэ босхо мунньыллыахтаах.

2. Ыты дьиэттэн ылтас сиэтэн быалаан уонна тоноторуук хатардыллыахтаах, ЖКО уонна ЖНК управляющайдарыгар, начальниктэрэ эмиэ сөбүлэһиннэрбит аналлаах күүлэйдэтэр площадкаларга таһаарыллыахтаах. Ыты транзэрэ хаанын баҕарар көрүүнэн тиэйиэхтэ тоноторуук хатардыллыахтаах.

3. Ыттары олорор дьиэлэр кириэстэриэн анньыларыаҥы класталарга тутуу көҥүллэммэт.

4. Коммунальнай квартираҕа олорооччулар ыттары уопсай туһаныы эйэстэлэригэр (нуучуваларга, көрүүгэ, аҕа хостоҕо) туталлара бобуллар. Кэйи бэйэтин олорор площадыгар эбэтэр уһаайбытыгар доруобуйалыын туругар ыспыраапкалаах биир ыты уонна биир куосканы тутар быраахтаах. Оттон коммунальнай квартираларга олорооччулар, подъезд ыаллара барыы собулаһар эрэ буоллахтарына, кэтэллэр.

5. Ыт ыаллар эбэтэр олор түбэлэтигэр барт турҕэнник ветеринарнай станцияҕа ыыталлыахтаах.

6. Ыттары сыл аҥаан ветеринарнай учреждениеҕа көрдөрүллүүхтээх уонна бэлиэ ыгыллыахтаах.

7. Ыты атыылаһыы эбэтэр атын кэһиилэнньэлэрэ туһунан тэйиэ ордоҕо түбэстэтиэхтэр иннинэ бэс суоллаа оҥоруо оройуоннаары ветеринарнай регистрациялыыллыахтаах. Ыттары атыылаһыы, атыылаһыы уонна транзэрэ хаанын баҕарар көрүүнэн тиэйиэхтэ, ЖКО уонна ЖНК управляющайдарыгар, начальниктэрэ бэлэмнэнэн, ыаллардаах, ыраахтаах, ыраахтаах, ыраахт